

मानोऽग्निशरीरेणात्मशरीरस्य कृतव्यत्ययोऽधस्तनं कर्मकलापं कृत्वाथ यथा स्व-
शरीरं कुर्वाण आहू हे अग्ने व्रतपाः स्वभावतः सर्वेषां व्रतानां पालकोऽसि (54.)
तस्मात्कारणादिदानीमपि ते त्वं व्रतपाः मदीयव्रतस्य पालको भवेति शेषः हे
अग्ने व्रतप्रार्थनकाले तव संबन्धिनी या तनूर्मयि अभूदवस्थिता सा एषा तनूः
त्वयि भवत्विति शेषः यो या उ या च मम तनूस्त्वय्यभूत्सा इयं मयि भवतु । हे
व्रतपते व्रतपालकाग्ने नौ आवयोर्व्रतानि कर्माणि यथायथं यथास्वं स्वसंबन्धम-
नतिक्रम्य सत्विति शेषः अनुष्ठानद्वयं व्रतं ममास्तु तत्पालनद्वयं व्रतं तवास्त्वित्यर्थः
किं च दीक्षापतिः दीक्षायाः पालकोऽग्निः मे दीक्षां मदीयदीक्षार्थं नियमम-
न्वमंस्त अनुमतवानङ्गीकृतवानित्यर्थः तपस्पतिः तपसः पालकोऽग्निस्तपो मदी-
यामुपसदमन्वमंस्तानुमतवान् ॥ ४० ॥

X. उरु वि॒क्षो वि॒क्रमस्वो॒रु क्षयाय नस्कृ॒धि ।

धृतं धृतयो॒ने पिब॒ प्र-प्र॒ यज्ञप॑तिं ति॒र स्वा॒ह्वा ॥ ४१ ॥

इदानीं यूपसंपादनमन्त्राः ॥ का० [६. १. ३. ४.] गृहेषु यूपाहुतिं जुहोति चतुर्गृ-
हीताऽ सुवेण वोरु विक्षवितीति । चतुर्गृहीतमाज्यमाहुवनीये जुहोति यूपं हे-
तुं गमिष्यन् सा यूपाहुतिरिति सूत्रार्थः ॥ व्याख्याता ॥ ४१ ॥

a. अत्य॒न्याँ॑ऽऽ॒ग्रगां॑ नान्याँ॑ऽऽ॒उपा॑गाम॒वाक्त्वा॒ परे॒भ्योऽवि॑दं प॒रोऽवरे॑-
भ्यः । तं त्वा जुषामहे देव वनस्पते देवय॒ज्यायै॑ दे॒वास्त्वा दे॒वय॒ज्यायै॑ जुष-
त्तां वि॒क्षवे॒ त्वा । b. ओष॑धे त्रायस्व । c. स्वर्धिते॒ नैन॑ऽ हि॒ऽसीः

॥ ४२ ॥

का० [६. १. ५-७.] आज्यशेषमादाय सतक्षा गृह्णति यूपमभिमृशत्यन्यानि निति
प्राङ् तिष्ठन्नभिमन्त्रयते वेति । यूपाहुतिशेषाज्ययुतो यूपतक्षणार्थं वनं गत्वा यूपम-
भिमृशेदभिमन्त्रयेद्वेति सूत्रार्थः ॥ वनस्पतिदेवत्यम् । वृक्षा द्विविधाः यूप्या अयूप्याश्च
पलाशखदिरविल्व्यादयो यूप्याः निम्बजम्बीरादयस्त्वयूप्याः । हे पुरोवर्ति यूपवृक्ष-
त्वत्तोऽन्यान्कांश्चिद्यूप्यान्पि समप्रदेशजन्मादिलक्षणरहितानत्यगाम् अतिक्रान्तवा-